

Scopingsadvies Project-MER
Hervergunning met wijzigingen van de
energiecentrale in Oostende

Initiatiefnemer:

Biostoom Oostende nv
Solvaylaan 7
8400 Oostende

24 oktober 2024
PRMER-3654-SA

1. Inleiding

Het voorgenomen project betreft de hervergunning, wijziging en uitbreiding van de activiteiten van Biostoom Oostende. Het bedrijf exploiteert een roosteroven-installatie voor de verbranding van diverse afvalstromen, waaronder:

- Biomassa afval
- (Niet) verontreinigd behandeld houtafval
- Andere niet gevaarlijke afvalstoffen
- Dierlijke bijproducten

De energie die vrijkomt uit het verbrandingsproces wordt hiermee omgezet tot stoom en vervolgens tot elektriciteit.

Biostoom Oostende wenst haar activiteiten te optimaliseren door onderstaande wijzigingen door te voeren:

- Uitbreiding met verbranding van niet-gevaarlijk huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen;
- Een verhoging van de verbrandingscapaciteit tot 200.000 ton/jaar, waardoor het nominaal thermisch vermogen uitgebreid dient te worden tot 77 MW.

Het bedrijf is gelegen in een gebied voor milieubelastende industrieën.

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

Bijlage I

14 Afvalverwijderingsinstallaties voor de verbranding, zoals gedefinieerd in punt D10 van artikel 4.2.1 VLAREMA, of chemische behandeling, zoals gedefinieerd in punt D9 van artikel 4.2.1 VLAREMA, van ongevaarlijke afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 100 ton per dag.

Bijlage III

3a) Industriële installaties voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water met uitzondering van kernenergiecentrales (projecten die niet onder bijlage I of II vallen)

Het Team Omgevingseffecten ontving een aanmelding met vraag om scopingsadvies op 26 april 2024. Er werd geen openbare raadpleging/participatiemoment/infomoment georganiseerd door de initiatiefnemer van het project.

Het Team Omgevingseffecten vroeg adviezen bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage).

Het Team Omgevingseffecten stelt dit scopingsadvies op met het oog op de inhoudsafbakening/methodologie van het MER. Zij houdt rekening met de principiële verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM² en de ontvangen adviezen.

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

Aanvullend op de aanmelding moeten de volgende punten ook beschreven worden:

- Deze aanvraag valt binnen het ruimere afwegingskader van de Vlaamse afvalverbrandingscapaciteit waar OVAM momenteel nog aan werkt. Hierbij wordt in kaart gebracht welke capaciteit het meest wenselijk is om te behouden bij een daling van het Vlaams aanbod, rekening houdend met het beschikbaar aanbod in de buurt, de mogelijkheden tot een zo hoogwaardig mogelijke warmte afzet rondom de installatie, alsook de milieuperformantie van de installaties. Bestaande of nieuwe capaciteit vergunnen op langere termijn wordt getoetst aan de ontwikkelingsmogelijkheden tot, en het compatibel zijn met een CO₂-neutrale samenleving in 2050. De voorliggende vraag van Biostoom Oostende zal bij de hervergunningsaanvraag binnen deze ruimere afweging worden beoordeeld.
OVAM gaat op dit moment niet akkoord met de weergave en interpretatie van het Lokaal Materialenplan (2023-2030) in voorliggend ontwerp PR-MER, met name wat betreft de evolutie van het aanbod.
 - P60: de aanvraag is wel degelijk een uitbreiding van de HAGBA-capaciteit. De stelling op p60 is hierdoor niet juist. Dit geldt niet enkel voor de totale HAGBA-capaciteit (+17 000 ton), maar zou voor de verbrandingscapaciteit van huishoudelijk restafval een significante uitbreiding betekenen.
 - P75-78:
 - Het aanbod huishoudelijk restafval is al enkele jaren aan het dalen, en ook het totaalaanbod van de stromen die onder het aanbod vallen, daalt sedert 2022. De stellingen op p75-78 zijn hierdoor niet juist.
 - Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de doelstellingen zoals opgenomen in het Lokaal Materialenplan, o.a. om niet-gevaarlijke bedrijfsafvalstoffen die vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen met 30% te verminderen tegen 2030. Het OVAM standpunt is daarbij ook niet dat een afbouw van de verbrandingscapaciteit niet aan de orde is zolang er nog afval wordt uitgevoerd, zoals op pagina 76 wordt gesuggereerd.
- P71 – energieverbruik: Gelieve meer concrete waarden/percentages te gebruiken over welk aandeel van de geproduceerde elektriciteit gebruikt wordt voor interne toepassingen en welk aandeel van het net wordt afgenomen. De woorden 'deels' en 'beperkt' zijn te vaag geformuleerd.

Zoals in de aanmelding vermeld, moet het MER de volgende alternatieven onderzoeken en beoordelen:

- Nulalternatief: het nulalternatief is wel onderzocht maar wordt te snel afgeschreven:
 - Het nulalternatief kan niet zomaar als hypothetisch worden afgevoerd, zonder rekening te houden met mogelijke toekomstige scenario's van een verminderd aanbod en capaciteit. Deze voorafname strookt niet met de Vlaamse beleidsdoelstellingen voor afval en klimaat. Het doelstellingsalternatief vermeldt dat het beleid achter dit project wordt gestuurd door de ambitie om elektriciteit op een CO₂-neutrale manier te produceren (p.88).
 - Het uitgangspunt dat de verdere uitbating van de afvalverbrandingsinstallatie zonder meer zou bijdragen aan klimaatneutraliteit is fout. Hieromtrent ontbreken prognoses rond de aanvoer naar de installatie op langere termijn. Als er op termijn over grotere

afstanden afval moet worden aangevoerd om de installatie aan volledige capaciteit te kunnen doen draaien, moet het effect daarvan ook meegenomen worden.

- locatiealternatieven
- inrichtingsalternatieven
- uitvoeringsalternatieven - Inzake uitvoeringsalternatieven gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf/project hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

3. Algemene en methodologische aspecten

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

De referentiesituatie is de huidige terreinsituatie van het bedrijf. Bij de bepaling van de hinderaspecten in de referentiesituatie wordt gekeken naar de situatie waarbij het bedrijf aanwezig is, maar niet in werking.

De **huidige situatie** komt overeen met de bestaande exploitatie van de site, waarbij het bedrijf wel in werking is.

In het MER wordt de beoordeling **niet consistent** t.o.v. de referentiesituatie uitgevoerd en wordt er bij sommige onderdelen enkel t.o.v. de huidige situatie vergeleken. Dit is verwarrend. De beoordeling moet steeds t.o.v. de referentiesituatie gebeuren.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke ontwikkelingsscenario's rekening gehouden wordt of juist niet bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Cumulatieve effecten moeten onderzocht worden.

De methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling moet voor elke discipline in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren en aan de hand van volgende terminologie: aanzienlijk negatief (-3), negatief (-2), beperkt negatief (-1) en verwaarloosbaar of geen effect (0).

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

- OVAM wenst ter info mee te geven dat er een VLAREMA-wijziging aankomt die ervoor zal zorgen dat houtafval, dat als materiaal recycleerbaar is, niet meer verbrand mag worden. Dit

zal een impact hebben op (een gedeelte van) de fractie niet-verontreinigd behandeld houtafval.

- Aangezien het verwarrend is t.o.v. welke situatie de impact beoordeeld wordt (referentiesituatie/huidige situatie/bedrijf al dan niet in werking), is het onmogelijk om de impactscores correct te interpreteren. Het moet duidelijk zijn wat de referentiesituatie is, en deze moet doorheen het MER consistent en correct gebruikt worden, zodat er geen verwarring mogelijk is.

Discipline lucht:

- P100 – Er wordt een opsomming gegeven, maar de opsommingtekens ontbreken.
- P103 - geur: wat zijn normale omstandigheden voor inpandig lossen met gesloten poorten; in welk percentage van de tijd wordt hiervan afgeweken?
- P104 – geur: Geurimpact wordt bepaald a.d.h.v. twee snuffelmetingen. Is dat voldoende om een correcte inschatting te kunnen maken van de geurimpact? De metingen werden uitgevoerd in oktober en januari. Zouden er andere resultaten waargenomen worden wanneer de metingen in de zomermaanden zouden plaatsvinden? Gelieve te motiveren waarom er geen metingen plaatsvonden in de zomermaanden, bij hogere temperaturen.
- P104 – geur: de overige bronnen (schouw en afvalverbrandingsinstallatie) worden als minder relevant beschouwd. Kan hier meer motivatie gegeven worden waarom dit zo is?
- P111 – verkeer: er wordt aangegeven dat er vier situaties bekeken worden, waarbij de referentiesituatie gelijk staat aan de huidige vergunde situatie. Dit is niet hoe de referentiesituatie eerder beschreven werd, waar het bedrijf niet in werking zou zijn. Hier wordt de ‘referentiesituatie’ en de ‘huidige situatie’ door elkaar gebruikt. Gelieve te verduidelijken of dit scenario gaat over de situatie waarbij het bedrijf wel of niet in werking is, en dit ook in de rest van de tekst aan te passen.
- Het voorliggend ontwerp PR-MER beperkt de toetsing van haar luchtemissies tot conformiteit met de huidige wetgeving en acht op basis daarvan geen verdere mildere maatregelen nodig. Vergelijkbare installaties hebben reeds strengere emissiegrenswaarden voorgesteld en opgenomen in hun vergunning. Het is van belang dat er dieper onderzocht en aangegeven wordt welke emissiegrenswaarden haalbaar zijn met de huidige installatie en welke emissiereducties er nog mogelijk zijn.
- Er is te weinig aandacht voor zorgwekkende stoffen. Dit dient meer uitgewerkt te worden, minstens met het onderstaande:
 - o PFAS meenemen in het onderzoek. Dit is zeker relevant door de gevraagde uitbreiding waarbij huishoudelijk afval ook wordt mee verbrand. Wat is het emissie (immissie) meetplan? Wat zijn de technieken die zullen geïmplementeerd worden om PFAS emissies zo laag mogelijk te houden?
 - o Dioxines: VMM voerde depositiemetingen uit van dioxines en PCBs in de buurt van het bedrijf. Gelieve deze metingen mee te nemen in de analyse en de bijdrage van het bedrijf tot deze meetplaats in te schatten. De dioxineemissiemetingen ook uitgebreider bespreken: de continue bemonstering en de halfjaarlijkse metingen. Er is een sterke variatie gedurende de jaren, hoe wordt deze verklaard?
- Bij de impact berekeningen dient het onderstaande ook meegegeven worden:
 - o De inputgegevens
 - o De beoordelingsplaatsen
 - o De figuren met contouren
- De OTNOC moet besproken worden: hoeveel keer komt dit voor? Wat zijn de emissies op dat moment, dragen deze significant bij tot de jaarvrachten?

Discipline water:

- P126 – bedrijfsafvalwater: de aangevoerde afvalstoffen worden overdekt opgeslagen en de afgassen worden droog gereinigd, uitgezonderd voor de afkoeling van afgassen en voor de stoomreiniging. Gelieve hier duidelijker aan te geven waar deze activiteiten en processen plaatsvinden.

Discipline geluid & trillingen:

- P153 – geluid verkeer: er wordt hier enkel t.o.v. de huidige situatie vergeleken, en niet t.o.v. de referentiesituatie. De beoordeling t.o.v. de referentiesituatie dient beschreven te worden.
- P154 – synthese: er is sprake van een tussenscore en eindscore van 0, maar dit is enkel wanneer de beoordeling t.o.v. de huidige situatie gebeurt. De beoordeling t.o.v. de referentiesituatie ontbreekt en zal tot een andere impactscore leiden. Gelieve consistent overal t.o.v. de referentiesituatie te vergelijken.

Discipline mens-gezondheid:

- P94 – tabel IX-1: geur apart in kaart brengen (andere methodologie, verschillende effecten)
- Afbakening studiegebied gezondheid: laatste zin. “Bij de eerste beoordeling kunnen we stellen dat de effecten van het project zeer beperkt zullen zijn”. Dit is hier een voorbarige conclusie aangezien de evaluatie van de gezondheidseffecten pas in een latere fase gebeurt.
- P165 – legionella: legionella wordt als niet relevant ingeschat; dit is in tegenspraak met p45 (Legionellabesluit) en het kader op p58.
- P166 – tabel XIII-4 stressoren: NO₂ – argumentatie: “heel het gebied volstaat aan de strenge GAW van het Agentschap Zorg:
 - o Cfr. Algemene opmerking naamswijziging naar Departement Zorg
 - o Aangezien hier nog de oude GAW gehanteerd wordt lijkt ons de toevoeging “strenge” niet op zijn plaats. Graag toevoegen dat dit niet langer het geval is indien de recente GAW wordt gehanteerd.
- Fase inventarisatie: het in kaart brengen van de ruimtegebruik/gevoelige bestemmingen ontbreekt bij discipline Mens-gezondheid. Staat wel elders vermeld in het MER, maar dient ook hier uitgewerkt te worden.
- Er is een nieuw beoordelingskader inzake chemische stressoren. Het huidig ontwerp-MER heeft hier nog geen rekening mee gehouden. Aangezien de achtergrondconcentraties van de chemische stressoren PM₁₀, PM_{2,5} en NO₂ al de oude GAW overschrijden ter hoogte van het studiegebied, toont aan dat de gezondheidsgebruikruimte op deze plaatsen reeds volledig opgebruikt is. Er is op gezondheidskundig vlak sprake van een probleem. Er dient bijgevolg een implementatie te gebeuren van duurzame maatregelen om een daling van de immisiebijdrage van de chemische stressoren te kunnen verwezenlijken.

Discipline mens - mobiliteit:

- Conform het Lokaal Materialenplan is het belangrijk in te zetten op alternatieve transportmodi. Voor een vergunning op langere termijn volstaat de vaststelling niet dat op heden aan- en afvoer via scheepvaart niet haalbaar is. Zeker indien het bedrijf een uitbreiding beoogt die zou resulteren in vier extra dagelijkse vrachten (komend op een dagelijks totaal van 40 vrachten), adviseert de OVAM sterk om de mogelijkheden rond alternatief transport verder te onderzoeken.

- P193 – verwijzing naar MER studie van 2011: concluderen dat het bedrijf geen probleem vormt voor de wegeninfrastructuur op basis van de MER studie van 2011 is niet onderbouwd. Dit is een studie van 13 jaar geleden, waarbij er sindsdien veel veranderd kan zijn. Concluderen dat het bedrijf geen problemen vormt, dient op basis van een andere, meer onderbouwde motivatie te gebeuren.

Discipline biodiversiteit:

- P174 – beoordeling geplande situatie: er staat dat de beoordeling gebeurt t.o.v. de hoger omschreven referentiesituatie, en dat dit de actuele situatie betreft. Dit is heel verwarrend aangezien de huidige situatie niet hetzelfde is als de referentiesituatie. Het is niet duidelijk of de beoordeling gebeurt t.o.v. een bedrijf in werking of een bedrijf die niet in werking is.
- P179 – scenario's: wat is de huidige situatie? Is dit de referentiesituatie waarbij het bedrijf niet in werking is, of is dit de actuele situatie waarbij het bedrijf wel in werking is?
- De stikstofdepositie moet afgetoetst worden aan het stikstofdecreet om zo na te gaan of er een uitgebreide passende beoordeling moet worden opgesteld. In het ontwerp-MER worden de emissies begroot en afgewogen aan de 1% drempel. In de aanlegfase zijn er geen emissies. In de exploitatiefase zijn er emissies afkomstig van mobiliteit en stationaire bronnen. Beide stromen worden in de voorliggende ontwerp tekst apart afgewogen aan de 1% drempel. Dit klopt niet, beide emissiestromen moeten samen worden afgewogen aan de drempelwaarde. Indien de impactscore hoger is dan 1% is een passende beoordeling noodzakelijk.
- Conform het VEN-besluit worden de deposities afgetoetst aan de dalende trend in VEN op basis van het BAU-scenario, waar in de relevante gebieden geen overschrijding voor vermessing meer wordt verwacht en waarbij er, rekening houdende met de stijging in emissies, dus geen risico is op schade aan VEN. In de ontwerp tekst is dit nog opgesplitst voor mobiliteit en stationaire bronnen. Ook voor VEN dient dit samen te worden geëvalueerd.
- Voor verzuring is er op heden nog steeds een overschrijding in de VEN- gebieden. Het is bijgevolg noodzakelijk om na te gaan of BBT zijn toegepast en om via een ecologische analyse na te gaan of de aanvraag mogelijks gepaard gaat met schade aan VEN.

Discipline Klimaat en Energie

- De mogelijkheden rond Carbon Capture or Utilisation (CCS/U) worden te beperkt aangehaald. Dit dient uitgebreider besproken te worden o.m. door te toetsen met bestaande plannen en projecten rond CO₂ -pijpleidingen, -terminals en -hubs.
- De andere mogelijkheden naar klimaatneutraliteit moeten dieper onderzocht worden.
- M.b.t. warmteafzet geeft OVAM onderstaande opmerkingen en aandachtspunten mee:
 - o OVAM beoogt de Vlaamse verbrandingscapaciteit voor de langere termijn te behouden met een maximaal energetisch rendement en een minimale milieu-impact. Warmte afkomstig van afvalverbranding is niet per definitie klimaatneutraal. Belangrijk daarbij is of de concrete warmtevraag niet op een meer klimaat efficiënte wijze kan worden geleverd, wat bijvoorbeeld voor residentiële verwarming met een sterk seizoensgebonden vraag veelal het geval is. Het is wenselijk om maximaal in te zetten op projecten met warmtetoepassingen met de hoogste energie-efficiëntie.
 - o Daarnaast benadrukt de OVAM het standpunt opgenomen in het Lokaal Materialenplan dat onderzoek naar de aansluiting van alternatieve warmtebronnen op het net van belang is om een afhankelijkheidssituatie van afvalverbrandingsinstallaties te vermijden.

(Gewest-)grensoverschrijdende: n.v.t.

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cfr. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting.

Ook in de samenvattende hoofdstukken rekening houden met de opmerkingen in dit scopingsadvies.

4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen en MER-coördinator

Zoals voorgesteld in de aanmelding wordt het MER opgesteld door een erkende MER-coördinator en door volgende erkende MER-deskundige: Geluid en trillingen, Lucht, Waterhuishouding en oppervlaktewater, Biodiversiteit en Mens-gezondheid.

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-deskundigen en de erkende MER-coördinator wordt goedgekeurd.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van het m.e.r. moeten gemeld worden aan het Team Omgevingseffecten.

Digitaal getekend

Door Isabel Jacobs

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)

Bijlage

Lijst met de instanties die gereageerd hebben en betrokken worden in de verdere procedure:

- ANB
- VMM, kern advisering lozingen/lucht
- Departement Zorg
- Stad Oostende
- OVAM
- Elia
- GOP, Team Omgevingseffecten Externe Veiligheid

Lijst met de instanties die niet gereageerd hebben:

- GOP – omgevingsprojecten Oost-Vlaanderen
- GOP, team omgevingskwaliteit
- Provincie West-Vlaanderen
- Vlaams Energielandschap